

תפילה קודם לימוד:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שיעלה זכות לימוד זה שאני לומד בעד נשמת (פלוני בן פלוני), ובזכות לימוד זה האל הגדול הגבור והנורא שוכן עד וקדוש שמו, שתצרוך נשמתו בצרור החיים, ותשים מחיצתו במחיצת צדיקים חסידים יסודי עולם העומדים לפניך ונהנים מזיו אור פניך, ותתן לו מהלכים בין העומדים לפניך, ותמחול ותסלח ותכפר ותמחה ותעביר כל מה שחטא וענה ופשע לפניך או עשה דבר שלא כרצונך, ואל תזכור לו שום חטא ועון ופשע ועבירה, אלא כל המצוות שעשה תזכרם לו לטובה, ורוחו תרגיע בחלק היושבים בגן עדן ונשמתו תתעדן בטוב הצפון לצדיקים, ותרים כבוד מנוחתו ולקץ הימים יעמוד לגורלו וילוח עליו השלום ועל משפכו יבא בשלום, בדכתיב: יבא שלום ינוחו על משפבותם, הוא וכל שוכני עמו ישראל בכלל הרחמים והסליחות והנחמות והישועות ונאמר אמן.

אות ע - מסכת פסחים פרק י

משנה א

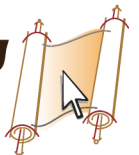
ערבי פסחים סמוך למנחה, לא יאכל אדם עד שתחשך. ואפלו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב. ולא יפחתו לו מארבעה כוסות של יין, ואפלו מן התמחוי:

כדי שיאכל את המצה בתאבון. דין נוסף: ואפלו עני שבישראל, לא יאכל את המצה בליל הסדר עד שיסב, כדרך בני חורין. ולא יפחתו לו גבאי הצדקה מארבעה כוסות של יין, שתקנו חכמים לשותם בליל הסדר כנגד ארבעה לשונות של גאלה שנאמרו ביציאת מצרים, 'והוצאתי' 'והצלתי' 'וגאלתי' 'ולקחתתי'. ואפלו אם הוא עני מאד, המתפרנס מן התמחוי, שזו חלקת המזון המיעדת לעניים שאין להם אפלו מזון לשתי סעודות, יתנו לו בלילה זה ארבעה כוסות של יין.

פרק זה עוסק בדינים הנוהגים בליל הסדר, ומשנתנו פותחת בדינים הנוהגים בערב החג: ערבי פסחים, סמוך למנחה - חצי שעה לפני זמן מנחה קטנה, שזמנה בתשע וחצי שעות זמניות, והיינו בשעה עשירית של היום, לא יאכל אדם, עד שתחשך, כדי שיאכל את מצת המצה בתאבון, ויש בכך משום הדור מצוה. ואמנם בין כך אינו יכול לאכול חמץ, האסור משעה ששית, וכן אינו יכול לאכול מצה, שהרי אסור לאכול מצות בערב פסח, וכונת המשנה שאפלו שאר מאכלים לא יאכל הרבה,

משנה ב

מזוגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים, מברך על היום, ואחר כך מברך על היין. ובית הלל אומרים, מברך על היין, ואחר כך מברך על היום:

כך בא זמן הקדוש, כך יש להקדים את ברכת היום לברכת היין. ובית הלל אומרים, מברך תחלה על היין, ואחר כך מברך על היום, כיון שהיין הוא הגורם לקדוש, שהרי מי שאין לו יין אינו יכול לקדש.

מזוגו לו לאדם כוס ראשון של יין כדי לקדש עליו, בית שמאי אומרים, מברך תחלה על היום, כלומר ברכת הקדוש של חג הפסח, ואחר כך מברך על היין ברכת בורא פרי הגפן, וטעמם, שכשם שתחלה נכנס החג ואחר

משנה ג

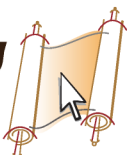
הביאו לפניו, מטבל בחזרת, עד שמגיע לפרפרת הפת. הביאו לפניו מצה וחזרת וחרסת ושני תבשילין, אף על פי שאין חרסת מצוה. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר, מצוה. ובמקדש היו מביאים לפניו גופו של פסח:

תבשילין, אחד זכר לקרבן פסח ואחד זכר לקרבן חגיגה. מוסיפה המשנה ואומרת, מביאים את החרסת לפניו אף על פי שאין באכילת החרסת מצוה, אלא מטבלים בה את החזרת כדי להפיג את חריפותה הקשה. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר, יש מצוה באכילת החרסת, כיון שיש בה תפוחים, זכר לנשות ישראל שהיו יולדות במצרים תחת עץ התפוח ללא קשי, שנאמר בשיר השירים 'תחת התפוח עוררתיך שמה חבלתך אמה שמה חבלה ילדתך', וכן עשויה החרסת מבלילה עבה, זכר לטיט שהיו ישראל עובדים בו במצרים, ולדבריו מברכים על אכילת חרסת. ובמקדש - בזמן שבית המקדש היה קיים, היו מביאים לפניו את גופו של קרבן הפסח, לאוכלו.

משנתנו ממשיכה בהלכות ליל הסדר, לאחר הקדוש: הביאו לפניו ירקות, מטבל בחזרת - אוכל ירק כל שהוא ומברך עליו 'בורא פרי האדמה', ודרכם היתה לאכול את הירק על ידי טבול, וכונת המשנה לחדש שאם אין לו ירק אחר יכול לברך אפילו על חזרת, שהיא המרור שאוכלים אחר כך לשם מצות מרור, ועשו כן כדי שיראו הילדים וישאלו מדוע עושים כן, כיון שאין הדרך להביא ירקות לפני הסעודה, עד שמגיע לפרפרת הפת - לאכילת המצה, כלומר, אין שום אכילה המפסיקה בין אכילת הירק שבתחלת הסעודה ועד אכילת המצה. הביאו לפניו מצה - לקיום מצות אכילת מצה, וחזרת - לקיום מצות אכילת מרור, וחרסת העשויה מפירות שונים, כדי לטבל בה את החזרת, ושני

משנה ד

מזוגו לו כוס שני, וכאן הבין שואל אביו. ואם אין דעת בבן, אביו מלמדו, מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, שבכל הלילות אנו אוכלין חמין ומצה, הלילה הזה בלוי מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה מרור. שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי, שלוק, ומבשיל, הלילה הזה בלוי צלי. שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת, הלילה הזה

שְׁתֵי פְעָמִים. וּלְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל בֶּן, אָבִיו מְלַמְדוֹ. מִתְחִיל בְּגִנּוֹת וּמְסִים בְּשֶׁבֶת, וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי, עַד שִׁינְמוֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

שְׁתֵי פְעָמִים. וְהָאֵב מְשִׁיב לּוֹ עַל שְׁאֵלוֹת אֵלּוּ, וּלְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל הַבֶּן, כִּד אָבִיו מְלַמְדוֹ. וְכִשְׁהוּא מְשִׁיב וּמְסַפֵּר אֶת סְפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם, מִתְחִיל בְּגִנּוֹת - מְסַפֵּר שְׁמֵתְחִלָּה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמִתְחִלָּה הָיוּ מְשַׁעֲבָדִים לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וּמְסִים בְּשֶׁבֶת, שֶׁקָּרְבָנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַבּוּדָתוֹ, וּגְאָלָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְדוֹרֵשׁ - קוֹרֵא וּמְבַאֵר אֶת הַפְּרָשָׁה שְׁאוֹמְרִים מְבִיאֵי הַבְּכוֹרִים, שֶׁם מוֹכָאוֹת בְּקִצְרָה הִרְדִּיפוֹת שֶׁהָיוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל, מֵאַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי, שֶׁזֶהוּ סְפּוֹר לְבֶן הָאֲרָמִי שֶׁרָצָה לְהַרְוֵג אֶת יַעֲקֹב אָבִינוּ וּמְשַׁפְּחָתוֹ, עַד שִׁינְמוֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה, שֶׁגָּאֵל אוֹתָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם, וְהִבְיָאָנוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל.

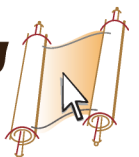
מִמְשִׁיכָה הַמְשָׁנָה בְּהִנְהַגַּת לֵיל הַסֵּדֶר: לְאַחַר שְׁתֵּי פְעָמִים כּוֹס רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַקִּידוּשׁ, מְזַנְּנו לּוֹ כּוֹס שְׁנִי שֶׁל יַיִן, וְכֹאֵן הַבֶּן שׁוֹאֵל אֶת אָבִיו, וְאִם אֵינִי דַעַת בְּבֶן לְשֶׁאֵל מְעַצְמוֹ, אָבִיו מְלַמְדוֹ לְשֶׁאֵל, וְכִד הוּא שׁוֹאֵל, מַה גְּשַׁתְּנָה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת, שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֲנִי אוֹכְלִין חֵמֶץ וּמִצָּה, הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֲנִי אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת, שְׁאִינִם מְרִים, הַלֵּילָה הַזֶּה אֲנִי אוֹכְלִים מְרוֹר. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֲנִי אוֹכְלִין בְּשֵׁר צְלִי, שְׁלוֹק, וּמְבַשֵּׁל, וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צְלִי, שֶׁהָרִי אֲסוּר לְבַשֵּׁל אוֹ לְשְׁלוֹק אֶת קָרְבֵן הַפֶּסַח, אֲלֵא רַק לְצִלוֹתוֹ. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵינִי אֲנִי מְטַבֵּילִין אֶפְלוֹ פְעַם אַחַת, וְהַלֵּילָה הַזֶּה אֲנִי מְטַבֵּילִים

מִשְׁנָה ה'

רַבֵּן גְּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח, לֹא יֵצֵא יְרֵי חוּבְתּוֹ, וְאֵלּוּ הֵן, פֶּסַח, מִצָּה, וּמְרוֹר. פֶּסַח, עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַמְּקוֹם עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מִצָּה, עַל שׁוֹם שֶׁנִּגְאָלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם. מְרוֹר, עַל שׁוֹם שֶׁמְרוֹרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרִאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנִּיאָמַר וְהִגִּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעַבּוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לְפִיכֵךְ אֲנִי חַיֵּבִין לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדְרָה, לְבָרֵךְ, לְעַלָּה, וּלְקַלֵּם, לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ, הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיִּגְזוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה. וְנִיאָמַר לְפָנָיו, הַלְלוּיָהּ:

מִדּוּעַ אֲנִי אוֹכְלִים אוֹתוֹ, עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח [דִּלְגַּ] הַמְּקוֹם עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מִצָּה שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם שֶׁנִּגְאָלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וּמִתּוֹךְ הַמְהִירוֹת לֹא הִסְפִּיק בְּצַקֵּם לְהַחְמִיץ, וְאֲכָלוּהוּ מִצוֹת. מְרוֹר

רַבֵּן גְּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כָּל מִי שֶׁלֹּא אָמַר - שֶׁלֹּא פָּרַשׁ וּבִאֵר אֶת טַעְמֵם שֶׁל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח - בְּלֵיל הַסֵּדֶר, לֹא יֵצֵא כְּדֹאוֹי יְרֵי חוּבְתּוֹ שֶׁל סְפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְאֵלּוּ הֵן, פֶּסַח, מִצָּה, וּמְרוֹר. קָרְבֵן פֶּסַח,

לְהַדִּיר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, וּלְקַלֵּם, לְמִי שֶׁעָשָׂה
לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים,
הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבֹדוֹת לְחֵרוֹת, מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה,
וּמֵאֲבָל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל,
וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה. וְנֹאמֵר לְפָנָיו, הַלְלוּיָהּ,
וְאוֹמֵר אֶת הַחֵלֶק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַהֲלֵל [וְלַהֲלִין]
יְבָאֵר עַד הַיְכָן הוּא אוֹמֵר, וּמִתִּי הוּא מְשָׁלִים
אֶת חֲצִיו הַשְּׂנִי שֶׁל הַהֲלֵל].

אָנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם שְׁמֵרָרוּ הַמַּצְרִים אֶת
חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בַּמַּצְרִים.

בְּכָל יוֹר וְדוֹר תֵּיב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עַצְמוֹ
כְּאִלוֹ הוּא עַצְמוֹ יֵצֵא מִמַּצְרִים, שֶׁנֹּאמֵר
'וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעִבוֹר זֶה
עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם'. לְפִיכֵךְ אֲנַחְנוּ
תְּיַבִּין לְחֻדְרוֹת, לְהֲלֵל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם,

משנה ו

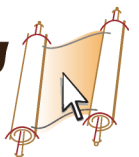
עַד הַיְכָן הוּא אוֹמֵר, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, עַד אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה. וּבֵית
הַלֵּל אוֹמְרִים, עַד חֲלָמִישׁ לְמַעֲנֵנוּ מַיִם. וְחוֹתֵם בְּגִאֲלָה. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר,
אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְנֹאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרָיִם, וְלֹא הָיָה חוֹתֵם. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר, בֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגְיַעְנוּ לְמוֹעֲדִים וְלַרְגְּלִים אַחֲרֵים
הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמַחִים בְּבִנְיַן עֵירֶךְ וְשָׂשִׁים בְּעֲבוֹדָתְךָ, וְנֹאכַל
שָׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים כּו', עַד בְּרוּךְ אַתָּה ה', גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל:

מוֹסִיף בְּבִרְכָה וְאוֹמֵר כֹּף 'בֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ יִגְיַעְנוּ לְמוֹעֲדִים וְלַרְגְּלִים אַחֲרֵים
הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמַחִים בְּבִנְיַן
עֵירֶךְ וְשָׂשִׁים בְּעֲבוֹדָתְךָ, וְנֹאכַל שָׁם מִן
הַזְּבָחִים [קֶרֶבֶן חֲגִיגָה] וּמִן הַפְּסָחִים כּו' אֲשֶׁר
יִגְיַע דָּמָם עַל קִיר מְזַבְחֶךָ לְרִצּוֹן, וְנוֹדָה לְךָ שִׁיר
חֲדָשׁ עַל גְּאוּלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשָׁנוּ, עַד
שְׂמִסִּים וְחוֹתֵם 'בְּרוּךְ אַתָּה ה', גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל',
וְטַעְמוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁצָּרִיךְ לְחַתֵּם בְּסוּף,
לְפִי שֶׁהוֹסִיף בְּתוֹךְ הַבְּרָכָה דְּבָרֵי רִצּוֹן וּבִקְשָׁה.
וְאַחֲרֵי בְרָכָה זוֹ שֶׁל סִיּוּם הַהֲגָדָה אוֹכַל מִצָּה
וּמְרוֹר וְסַעֲדַת הַחֵג.

בַּמִּשְׁנָה הַקּוֹדֶמֶת הוֹבָא שְׂקָדָם אֲכִילַת מִצָּה
וּמְרוֹר וְסַעֲדַת הַחֵג אוֹמְרִים אֶת חֲצִיו הָרֵאשׁוֹן
שֶׁל הַהֲלֵל, מְבַרְרַת הַמִּשְׁנָה, עַד הַיְכָן הוּא
אוֹמֵר, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים עַד 'אִם הַבְּנִים
שְׂמַחָה'. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, עַד 'חֲלָמִישׁ
לְמַעֲנֵנוּ מַיִם'. וְחוֹתֵם בְּגִאֲלָה, וּבְמַהוּת חֲתִימָה
זוֹ נִחְלְקוּ הַתְּנָאִים, רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר, אוֹמֵר כֹּף,
'בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
גָּאֲלָנוּ וְנֹאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרָיִם, וְלֹא הָיָה
חוֹתֵם, וְכִמוֹ בְּבִרְכַת הַנְּהַנִּין וּבְבִרְכַת הַמַּצּוֹת,
שְׁפוֹתֵחֹת ב'בְּרוּךְ' וְאֵינָן חוֹתֵמוֹת ב'בְּרוּךְ', בִּיּוֹן
שֶׁהַכֵּל זוֹ הוֹדָאָה אַחַת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, הָיָה

משנה ז

מְזוּגוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישִׁי, מְבָרֵךְ עַל מְזוּנֹו. רַבִּיעִי, גּוֹמֵר עָלָיו אֶת הַהֲלֵל, וְאוֹמֵר
עָלָיו בְּרַכַּת הַשִּׁיר. בֵּין הַכּוֹסוֹת הַלְלוּ, אִם רוּצָה לְשִׁתּוֹת, יִשְׁתֶּה. בֵּין שְׁלִישִׁי
לְרַבִּיעִי, לֹא יִשְׁתֶּה:

מְזוּגוּ לֹו כּוֹס שְׁלִישֵׁי שֶׁל יַיִן, מְבָרֵךְ עַל כּוֹס
זוֹ עַל מְזוּגוֹ - בְּרַכַּת הַמְּזוּזָן. מְזוּגוֹ לֹו כּוֹס
רְבִיעִי, גּוֹמֵר עָלָיו אֶת אֲמִירַת הַהֶלֶל
שֶׁהַתְּחִיל בָּהּ קֵדֶם לְכֵן, וְאוֹמֵר עָלָיו בְּרַכַּת
הַשִּׁיר - יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַכּוֹנֵה לְיִנְשַׁמַּת כָּל חַי,
וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַכּוֹנֵה לְיִהְלֹוֹף ה' כָּל

מְעַשֵּׂיךְ [וְנוֹהֲגִים לומר אֶת שְׁנֵיהֶם]. בֵּין
הַכּוֹסוֹת הֶלְלוּ - בֵּין רֵאשׁוֹנָה לְשֵׁנִיָּה וּבֵין
שְׁנֵיָּה לְשְׁלִישִׁית, אִם רוּצָה לְשִׁתּוֹת יַיִן,
יִשְׁתֶּה. בֵּין כּוֹס שְׁלִישֵׁי לְרְבִיעִי, לֹא יִשְׁתֶּה
יַיִן נוֹסֵף, מִחֲשֵׁשׁ שִׁשְׁתֵּכֶר וְלֹא יוּכַל לְסַיֵּם
אֶת אֲמִירַת הַהֶלֶל.

משנה ח

**אֵין מְבַטְרִין אַחַר הַפֶּסַח אֶפִּיקוֹמָן. יִשְׁנוּ מִקְצָתוֹ, יֹאכְלוּ. בְּלֵן, לֹא יֹאכְלוּ.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, נִתְנַמְנָמוּ, יֹאכְלוּ. נִרְדְּמוּ, לֹא יֹאכְלוּ:**

בֵּינָן שְׁאֶסוּר לְאָכּוֹל אֶת הַפֶּסַח בְּשְׁנֵי בְּתִים
שׁוֹנִים, וְכֹאשֵׁר נִרְדְּמוּ כָּל בְּנֵי הַחֲבוּרָה הָרִי
הַסִּיחוּ דַעְתָּם מֵאֲכִילַת הַפֶּסַח, וְכֹאשֵׁר חָזְרוּ
וְהִתְעוֹרְרוּ הָרִי זֶה כָּאֵלוֹ הָיוּ בְּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת,
וְאֶסוּר לָהֶם לְאוֹכְלוֹ. וְדִין זֶה שֶׁיֵּךְ גַּם בְּאֲכִילַת
הַמִּצֵּה שֶׁל ה' אֶפִּיקוֹמָן בְּזִמְנָה זֶה, שְׂאֵם נִרְדְּמוּ
כָּלֵם, אֵינָם אוֹכְלִים אֶת הַמִּצֵּה. רַבִּי יוֹסִי חוֹלֵק
עַל הַדִּין הַקֵּדֶם, וְאוֹמֵר, אִם נִתְנַמְנָמוּ מִקְצָתָם,
יֹאכְלוּ - רְשָׁאִים הֵם לְאָכּוֹל אֶת הַפֶּסַח. אֲבָל אִם
נִרְדְּמוּ מִקְצָתָם, אוֹתָם מִקְצָת שֶׁנִּרְדְּמוּ לֹא
יֹאכְלוּ אֶת הַפֶּסַח כְּשִׁיתְעוֹרְרוּ, אֲלֹא רַק אוֹתָם
שֶׁלֹא נִרְדְּמוּ כָּלֵל.

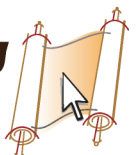
**אֵין מְבַטְרִין אַחַר הַפֶּסַח אֶפִּיקוֹמָן - לְאַחַר
סִיוֹם הַסְּעֵדָה, אֵין נִפְרָדִים [נִפְטָרִים] מִמִּנָּה
בְּאֶפִּיקוֹמָן, בְּאֲמִירַת 'אֶפִּיקוֹ מְנִיכּוּ', כְּלוֹמֵר
הוֹצִיאוּ מִכְּלִיכֶם מִיָּד מִתִּיקָה וְכִדּוּמָה שְׂרָגִילִים
לְאָכּוֹל בְּקִנּוּחַ סְעֵדָה, כְּדִי שֶׁלֹא יִפּוּג טַעַם קֶרֶבֶן
הַפֶּסַח מִהֶפֶה. וְאִף לְאַחַר שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וְאֵין אוֹכְלִים קֶרֶבֶן פֶּסַח, לְאַחַר שֶׁאוֹכְלִים אֶת
הַמִּצֵּה הַמְּכַנֶּה 'אֶפִּיקוֹמָן' אֶסוּר לְאָכּוֹל כְּלוֹם,
כְּדִי שִׁישָׁאֵר בְּפִיו שֶׁל הָאָדָם טַעַם מִצֵּה זוֹ
הַנֶּאֱכָלֶת זָכַר לְקֶרֶבֶן הַפֶּסַח. אִם יִשְׁנוּ מִקְצָתָן -
חֵלֶק מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה, יֹאכְלוּ אֶת קֶרֶבֶן הַפֶּסַח.
אֲבָל אִם יִשְׁנוּ בְּלֵן, לֹא יֹאכְלוּ אֶת קֶרֶבֶן הַפֶּסַח,**

משנה ט

**הַפֶּסַח אַחַר חֲצוֹת, מְטַמְּא אֶת הַיָּדִים. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים.
בֵּרֵךְ בְּרַכַּת הַפֶּסַח פֶּטֵר אֶת שְׁלֵל זֶבַח. בֵּרֵךְ אֶת שְׁלֵל זֶבַח, לֹא פֶטֵר אֶת שְׁלֵל
פֶּסַח, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, לֹא זוֹ פּוֹטֵרֶת זוֹ, וְלֹא זוֹ
פּוֹטֵרֶת זוֹ:**

לְאוֹכְלוֹ, וְהַנוֹתֵר - בְּשֵׁר קִדְשִׁים שֶׁנִּשְׁאָר לְאַחַר
זְמַן אֲכִילָתוֹ, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים, לְפִי שֶׁגָּזְרוּ
חֲכָמִים עַל כָּל בְּשֵׁר קִדְשִׁים שֶׁהִתְפַּגֵּל שִׁיטְמָא
אֶת הַיָּדִים, כְּדִי שֶׁלֹא יִבּוֹאוּ כַּהֲנִים שְׂאִינָם
הַגּוֹנִים לְפַגְלוֹ בְּכּוֹנֵה. וְכֵן גָּזְרוּ עַל נוֹתֵר לְאַחַר
זְמַן אֲכִילָתוֹ, שִׁיטְמָא אֶת הַיָּדִים, כְּדִי שֶׁלֹא

בְּשֵׁר קֶרֶבֶן הַפֶּסַח, לְאַחַר חֲצוֹת הַלַּיְלָה, בֵּינָן
שֶׁהוּא 'נוֹתֵר' וְאֶסוּר בְּאֲכִילָה, הָרִי הוּא מְטַמְּא
אֶת הַיָּדִים, כְּטַעַם שֶׁיִּבְאֵר לְהֵלֵן. דִּין נוֹסֵף,
הַפְּגוּל - בְּשֵׁר קֶרֶבֶן שֶׁבִשְׁעַת הַקְּרִבָּתוֹ חָשַׁב
הַכֹּהֵן מִחֲשֵׁבֶת פְּגוּל הַפּוֹסְלֶת אֶת הַקֶּרֶבֶן, וְהֵינּוּ
שֶׁחָשַׁב שִׁיאֲכֹלוּהוּ בְּזִמְנָן אוֹ בְּמִקּוֹם שְׁאֶסוּר

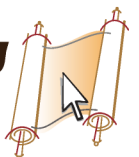

שֶׁל פֶּסַח, כִּיּוֹן שָׂאם נִתֵּן אֶת דַּם הַפֶּסַח
בְּזֵרִיקָה' לֹא יֵצֵא, וְנִמְצָא שָׂאִין הַפֶּסַח בְּכֻלּוֹ
הַחֲגִיגָה, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. רַבִּי עֲקִיבָא
חֹלֵק וְאוֹמֵר, לֹא זֶה פּוֹטְרֵת זֶה, וְלֹא זֶה
פּוֹטְרֵת זֶה, כִּיּוֹן שֶׁהוּא סוֹבֵר שָׂאִין זֵרִיקָה'
מוֹעִילָה בְּפֶסַח וְלֹא 'שְׂפִיכָה' מוֹעִילָה
בְּשִׁלְמִים, וְלִכֵּן אֵין בְּרִכָּה שֶׁל אֶחָד מֵהֶם
פּוֹטְרֵת אֶת הַקֶּרֶבֶן הַשֵּׁנִי, אֲלֵא כֹּל אֶחָד מֵהֶם
טְעוֹן בְּרִכָּה.

יִתְעַצְלוּ בְּאֲכִילָתוֹ בְּזִמְנוֹ. מִי שֶׁבִּרְךָ בְּרִכַּת
הַפֶּסַח, 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְאֲכֹל
הַפֶּסַח', פֶּטֵר אֶת הַבְּרָכָה שֶׁל הַזֵּבַח - קֶרֶבֶן
הַחֲגִיגָה. וְאִם שָׁדְמוּ שֶׁל הַפֶּסַח נִתֵּן עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ בְּ'שְׂפִיכָה', וְדָם הַחֲגִיגָה נִתֵּן
בְּזֵרִיקָה', כִּיּוֹן שָׂאם נִתְּנוּ בְּ'שְׂפִיכָה' יֵצֵא, לִכֵּן
נִחָשֵׁב שֶׁהַחֲגִיגָה בְּכֻלּוֹ הַפֶּסַח. אֲבָל אִם בִּרְךָ
אֶת הַבְּרָכָה שֶׁל הַזֵּבַח - 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְאֲכֹל הַזֵּבַח', לֹא פֶטֵר אֶת

תפילה לאחר הלימוד:

אֲנִי יְיָ מֵלֵא רַחֲמִים, אֲשֶׁר בִּידְךָ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ, יִהְיֶה נֹא לְרָצוֹן לְפָנֶיךָ
תּוֹרַתְנוּ וְתַפִּילָתְנוּ בְּעִבּוֹר נִשְׁמַת (פְּלוּנִי בֶן פְּלוּנִי), וְגִמּוּל נֹא עִמָּה בְּחֶסֶדְךָ הַגָּדוֹל, לְפִתּוּחַ
לֵה שְׁעָרֵי רַחֲמִים וְחֶסֶד, וְשְׁעָרֵי גֶן עֵדֶן, וְתִקְבַּל אוֹתָהּ בְּאַהֲבָה וּבְחִיבָה, וְשִׁלַּח לָהּ
מִלְאָכֶיךָ הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוֹרִים לְהוֹלִיכָהּ וְלְהוֹשִׁיבָהּ תַּחַת עֵץ הַחַיִּים אֲצֵל נִשְׁמַת
הַצַּדִּיקִים וְהַצַּדִּיקָנוֹת חֲסִידִים וְחֲסִידוֹת, לִיְהִנּוֹת מִזִּיו שְׂכִינְתְּךָ, לְהַשְׁבִּיעָה מִטּוֹבְךָ
הַצִּפּוֹן לְצַדִּיקִים, וְהַגּוֹף יְנוּחַ בְּקִבְרָה בְּמִנוּחָה נְכוֹנָה בְּחֶדְווּה וּבְשִׂמְחָה וְשָׁלוֹם, בְּדִכְתִּיב
'יְבוֹא שָׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מְשֻׁבְּוֹתֶם הַלֵּךְ נְכוּחוּ', וּכְתִיב 'עֲלוּ חֲסִידִים בְּכַבּוֹד יִרְגְּנוּ עַל
מְשֻׁבְּוֹתֶם' וּכְתִיב 'אִם תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחַד וְשִׁכְבְּתָ וְעָרְבָה שְׁנַתְּךָ'. וְתִשְׁמֹר אוֹתוֹ
מִחִיבוֹת הַקֶּבֶר, וּמִרְמָה וְתוֹלְעָה, וְתִסְלַח וְתִמְחֹל לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו, כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק
בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא, וְזִכּוֹר לוֹ זְכוּיּוֹתָיו וְצַדִּיקוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, וְתִשְׁפִּיעַ לוֹ
מִנְשֻׁמָּתוֹ לְדַשֵּׁן עֲצֻמוֹתָיו בְּקִבְרָה מְרֻב טוֹב הַצִּפּוֹן לְצַדִּיקִים, דְּכִתִּיב 'מִה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר
צִפְנֵת לִירֵאֶיךָ' וּכְתִיב 'שִׁמֵּר כָּל עֲצֻמוֹתָיו אַחַת מֵהֶנּה לֹא נִשְׁבְּרָה'. וְיִשְׁכּוֹן בְּטַח בְּרַד
וְשִׁאֲנָן מִפְּחַד רָעָה, וְאֵל יִרְאֶה פְּנֵי גִיְהִנּוֹם, וְנִשְׁמָתוֹ תִּהְיֶה צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים,
וְלִהְיֹתוֹ בְּתַחֲיִית הַמֵּתִים עִם כָּל מְתֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים, אָמֵן.

יהודי יקר!

כמה נרות אתה יכול להדליק לבד?
כמה משניות אתה יכול ללמוד לבד?

**בהישג ידך:
אלפי יהודים ילמדו משניות לעילוי נשמת יקירך!**

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מידי יום כ-60,000 הודעות מייל המכילות תוכן תורני בקרוב ל-20 מסלולי לימוד שונים, בעברית, אנגלית, צרפתית וספרדית. ביכולתך להיות שותף פעיל בלימוד תורה של רבבות יהודים, ולהנציח את זכר יקירך במקום הגורם לעילוי נשמה הגדול ביותר - בלימוד תורה!

בתרומה חד פעמית של 200 ₪ יופיע שם יקירך בתאריך הרצוי לך בראש לימוד המשנה המבוארת, הנשלחת מידי יום לכ-3,500 מנויים בדואר האלקטרוני! כמו כן ניתן להקדיש לימודים שונים במסלולים רבים ומגוונים הנשלחים מידי יום בדואר האלקטרוני.

לפרטים, לתרומות ולהנצחות: 0765-404-360
במייל: donations@2halachot.org
באתר: www.2halachot.org

כמו כן אנו מזמינים אותך להצטרף לאחד או יותר מהלימודים של 'שתי הלכות ביום', הנשלחים חנים מידי יום לרבבות מנויים!
למגוון האפשרויות ולהצטרפות למסלולי הלימוד, היכנסו לאתר www.2halachot.org או במייל: office@2halachot.org

